

Ondernemend Breda

ONZE AMBITIE

Breda, vitale en ondernemende stad.

Elkaar weten te vinden en elkaar iets gunnen. Dat is de kracht van Breda. De coronacrisis heeft ingrijpende gevolgen voor de economie. Breda wacht niet af, maar anticipeert, en zet stevig in op herstel en vernieuwing. Toegepaste technologie en creativiteit zijn de motor. De stad heeft een goed functionerend ecosysteem voor innovatie en ondernemerschap. Het zorgt dat ondernemers en bedrijven samen ontwikkelen en nieuwe verbindingen leggen. Onlosmakelijk verbonden met digitalisering en duurzaamheid. Het maakt Breda wendbaar en biedt kansen voor groei. Hierop blijven wij onverminderd inzetten.

Breda is ondernemend, gastvrij, groen en grenzeloos.

In 2021 gaan we met volle kracht door op de ingeslagen weg. De economische visie focust op technologie en creativiteit. Om op lange termijn te excelleren. Maar ook om het MKB (midden- en kleinbedrijf) te vernieuwen en de economie te versterken. Zo snijdt het mes aan twee kanten. Het helpt het MKB en versterkt de economische structuur voor de komende decennia. Het draagt bij aan werkgelegenheid. Voor baanbehoud en nieuwe banen, voor duurzame werkgelegenheid die aansluit bij onze beroepsbevolking. Corona legt een aantal kwetsbaarheden in onze economie bloot. Onze stip op de horizon verandert niet, maar we zullen op verschillende plekken en bij verschillende sectoren aan andere ondersteuning moeten doen dan eerder werd verwacht. Hier zullen we specifiek op terugkomen in de vervolgstukken met betrekking tot corona.

De grote projecten leveren ook in 2021 een belangrijke bijdrage aan de ontwikkeling van Breda naar de toekomst. De fysieke investeringen leveren een bijdrage aan de economie van de stad. Zowel in het programma Gasthuisvelden als CrossMark verschuiven projecten van de ontwerpfase naar de realisatiefase. Met het project “de Nieuwe Mark” wordt een van de grootste investeringen voor de komende periode voorbereid.

Cultuur is overal. Het zorgt voor verbeelding en verwondering. Cultuur inspireert en vormt de identiteit van mensen én van de stad. Het culturaanbod versterkt het profiel van Breda als grenzeloze en gastvrije stad. We investeren in kunst en cultuur in de publieke ruimte. We verbinden inwoners en bezoekers. Met makers en aanbieders werken we aan een wendbare en weerbare cultuursector voor de toekomst.

In 2021 is de focus mede gericht op het overleven van de basisinfrastructuur: Nieuwe Veste, Mezz, Chassé Theater en Stedelijk Museum Breda. De corona crisis is ingrijpend voor alle culturele makers en organisaties. Zij zoeken nieuwe mogelijkheden binnen de 1,5 metersamenleving. In 2020 ontwikkelden we steunpakketten met maatregelen. Bij het voorbereiden van deze begroting is de impact hiervan nog onduidelijk. We verwachten voor 2021 overleven en inrichten van de nieuwe 1,5 metersamenleving.

Ook erfgoed draagt voor een belangrijk deel bij aan de ambitie de stad vitaal, ondernemend en aantrekkelijk te houden. Het erfgoed van Breda vormt het kapitaal van de stad en de grondstof voor de toekomst. De (dynamische) Collectie Breda is het erfgoed van Breda waarop we de focus leggen. Vanuit de rijke collectie blijven we (nieuwe) ambities formuleren voor de toekomst en brengen we focus aan op beleving, kennis en educatie, beheer, behoud, bescherming en ontwikkeling van ons erfgoed.

Meer dan ooit leven we online. De crisis gaf een enorme boost aan digitalisering en was de grootste digitale training ooit. We werken thuis met allerlei applicaties. We vinden elkaar op platforms. Sportclubs bieden massaal live streaming lessen aan. Ouderen maken digitaal contact met hun dierbaren. Maar ook cybercriminaliteit neemt toe op veel creatieve manieren, zoals via phishing mail, sms of telefoon, fake news en cyberaanvallen op bijvoorbeeld ziekenhuizen. We hebben aandacht voor alle kanten van digitalisering, de kansen en de bedreigingen. Hoe draagt digitalisering bij aan een betere kwaliteit van leven? Hoe waarborgen we publieke waarden als veiligheid, privacy en menselijkheid? We willen dat mensen zich prettig voelen in Breda. Dat ze vrij zijn in hun keuzes voor digitalisering. Niet digitaliseren om te digitaliseren, maar voor een betere kwaliteit van leven. De ontwikkeling van de techniek in balans met de mens.

Thema Stimuleren economische ontwikkeling in Breda

WAT WILLEN WE BEREIKEN?

In de economische visie staat de ambitie om Breda te ontwikkelen tot Internationale Hotspot voor Toegepaste Technologie en Creativiteit. Dit sluit aan bij de geschetste toekomst van onze economie. Maar ook bij wat we in de stad al zien gebeuren: een stevig

cluster van bedrijven in (IT)technologie en creativiteit en onderwijsinstellingen die studenten opleiden voor de next economy. Hoewel de coronacrisis de economische werkelijkheid sterk kleurt, is het algemene gevoel dat deze koers nog steeds staat. In 2021 werken we verder aan een sterke en weerbare economie, al zijn de economische gevolgen van de crisis voelbaar. Verwachtingen over de economische ontwikkeling baseren we op basisraming van het CPB (juni 2020, scenario Zwak herstel). Het CPB gaat uit van 6,4% economische krimp in 2020 en 3,3% groei in 2021. De onzekerheid rond deze raming is nog heel groot. Ook het verdere verloop van de pandemie en versoepeling of aanscherping van maatregelen is nog onzeker. Die ontwikkelingen hebben mogelijk nog invloed op inzet van budgetten en resultaten in 2021.

Voor een wendbare, weerbare en toekomstbestendige economie, blijven we werken met 3 strategische blokken:

- Kracht van toegepaste innovatie;
- Ondernemen met lef;
- Verrassende stad.

De kracht van toegepaste innovatie

We werken in de volle breedte aan ontstaan en groei van vernieuwende bedrijven en noodzakelijke vernieuwing van het MKB. Een open ecosysteem is een belangrijke voedingsbodem voor initiatieven voor digitalisering en verduurzaming, waarbij de juiste partijen snel aanhaken. Breda brengt nadrukkelijk samenhang in specifieke plekken voor innovatie. Dat versterkt online en fysiek de innovatieve uitstraling van de stad. Het draagt eraan bij dat talent hier graag wil wonen, werken en studeren. We trekken bedrijven aan die iets toevoegen aan Toegepaste Technologie en Creativiteit.

Ondernemen met lef

Onze stad heeft een ondernemingsklimaat met letterlijke en figuurlijke ruimte voor bedrijven om te groeien en bloeien. Ze kunnen rekenen op steun en organiserend vermogen in de stad en de regio. Het bedrijfsleven waardeert de dienstverlening van overheid. De kennis en vaardigheden van de beroepsbevolking zijn in balans met de vraag van het bedrijfsleven. Dit zorgt dat bedrijven, kennis- en onderwijsinstellingen elkaar beter vinden en maakt Breda aantrekkelijk voor bedrijven van buiten de regio. Met voldoende bedrijven, veerkracht van onze inwoners en gerichte om- en bijscholing kan Breda wegvallende of verschuivende vraag naar arbeid opvangen en mismatch verminderen. Zie ook de paragraaf participatie. We zetten onverminderd in op clustering van sterke sectoren. Ons medisch cluster is sterk gebleken. In 2021 zetten we hier verder op in en kijken of we dit cluster verder kunnen vergroten.

Verrassende stad

Breda is een aantrekkelijke stad voor (internationale) bedrijven, bezoekers en talent. Bezoekers kiezen Breda om de bijzondere en complete mix van detailhandel, horeca, cultuur, groen, historische binnenstad en evenementen. Het is bovendien een stad waarin veiligheid, hygiëne en gastvrijheid zoveel mogelijk samengaan. Ook in een 1,5 meter samenleving leveren we niet in op kwaliteit en blijven denken in (nieuwe) mogelijkheden. Met technologie verstrekken we informatie en leiden bezoekers naar de juiste plekken. Zodat blijft Breda een stad om van te genieten, waar je het leven viert. Hoe zich dit in 2021 gaat ontwikkelen laat zich lastig voorspellen. Samen met de verschillende stakeholders proberen we adaptief te handelen.

Digitalisering

Meer dan ooit zijn we in 2020 online gaan leven. De 1,5 metersamenleving heeft een enorme boost gegeven aan de digitalisering. Het is de grootste digitale trainingscursus die er ooit is geweest. In Breda vinden we het belangrijk dat iedereen zich prettig voelt in de digitale samenleving, mee kan doen en dat de stad een innovatief vestigingsklimaat kent. Digitalisering wordt ingezet om de kwaliteit van leven te vergroten:

“Breda excelleert in 2030 als stad waar de menselijke mate van digitalisering voorop staat. Digitalisering draagt bij aan de kwaliteit van leven in Breda. Een stad met top of the bill digitale infrastructuur waar tegelijkertijd ruimte is voor rust, menselijk fysiek contact en interactie”. Het masterplan Breda is de uitwerking van deze visie. Vanaf 2021 starten we met Breda, het masterplan digitalisering. Breda als stad waar digitalisering voorop staat. Dit bereiken we door:

- Digitale infrastructuur (hardware);

- Innovatieve oplossingen (software);
- Organiseren van balans, bewustwording en digitale vaardigheden (mindware);
- Een plek waar we alle data met elkaar verbinden (orgware).

Inzet en activiteiten hardware

We bereiden de Bredase connectiviteit voor op nieuwe digitale diensten. De digitale connectiviteit is onderverdeeld in vaste verbindingen, draadloze verbindingen en sensoren. Digitalisering biedt enorme kansen om innovaties van bedrijfsleven en kennisinstellingen in te zetten voor onze maatschappelijke opgaven.

Inzet en activiteiten software

Onze digitale technologie richt zich op grotere belevingswaarde en kwaliteit van de stad. Voor succesvolle acceptatie en passend faciliteren van digitale technologieën, is het belangrijk dat mensen willen en kunnen meedoen. We moeten Bredase inwoners goed betrekken bij ontwikkelingen.

Inzet en activiteiten op mindware

We willen de digitale ontwikkeling afstemmen op de wensen van inwoners en ondernemers. Met betere processen en structuren krijgen we de organisatiekant van digitalisering op orde.

Inzet en activiteiten orgware

We ontwikkelen een stedelijk dataplatform, transparant voor inwoners en ondernemers.

WAT GAAN WE DAARVOOR DOEN ?

In 2021 voeren we actielijnen uit van de Economische Visie. Daarbij maken we de kanttekening dat we geplande activiteiten opnieuw bekijken als de situatie tegenvalt als gevolg van de pandemie.

1. De kracht van toegepaste innovatie

Dit programma heeft 3 actielijnen:

- Ecosysteem voor Innovatie en Ondernemerschap
In 2021 werken we verder aan:
 - Uitbouw van Digitaal Ecosysteem en aanhaken van proeftuinen;
 - Versterking van profiel van Toegepaste Technologie en Creativiteit;
 - Netwerken en bijeenkomsten;
 - Gerichte acquisitie op witte vlekken in het ecosysteem.
- Proeftuinen als leer- en innovatieomgeving
We werken aan proeftuinen waarmee we het MKB ondersteunen om zich digitaal en duurzaam te ontwikkelen:
 - Samen met BUAs en Avans: proeftuin Artificial Intelligence (AI)-Breda;
 - Uitbouw van Breda Robotics, inzet op procesautomatisering MKB en implementatie van roboticaoplossingen bij 10 bedrijven;
 - Vanuit Breda Circulair zetten we een ondernemers-hub op en een community open circulaire proeftuinen rond sluiten van kringlopen;

- Met GameCity bouwen we het Living Lab en de community verder uit. Breda als gamestad dragen we uit op netwerkbijeenkomsten en internationale conferenties als GDC en Gamescom, met een promotie- en acquisitiedoelstelling. Vanuit de kweekvijver van BUAs willen we 5 nieuwe gamebedrijven realiseren. We bekijken de mogelijkheid van een fonds en incubatorfaciliteiten;
- ITech: met het IT cluster komen we tot een unieke en vooruitstrevende samenwerking met het onderwijs;
- Logistieke Hub als proefproject voor bevoorrading van de binnenstad.
- **Uitvoering Plan van Aanpak Innovatiedistrict Breda**
 Onze stip op de horizon is een beeldbepalende plek waar de technologische en creatieve sector zich verder ontwikkelen en waar talent betrokken blijft. In 2021 werken we aan het Innovatiedistrict:
 - Inspirerende locaties voor zichtbare vernieuwing;
 - Centrale hotspot voor technologie en creativiteit;
 - Ontwikkeling van een Incubator 2.0;
 - Structurele huisvesting IT, Tech en Crea en zo nodig tijdelijke plekken;
 - Programma's van eisen per proeftuin en zoeken naar geschikte locaties;
 - Verbinding en samenhang tussen verschillende locaties .

2. Ondernemen met lef

- *Start en groei, vernieuwing MKB*
 We zetten vol in op start- en groeiprogramma's en uitvoering van projecten voor het brede MKB. Met uitvoering van de MKB-deal organiseren we extra slagkracht voor innovatie, digitalisering en human capital. Met een groep bedrijven op locatie starten we een pilot vernieuwing duurzame (korte) ketens. Zolang het nodig is, geven we extra aandacht aan bedrijven die het moeilijk hebben met herstel.
- *Dienstverleningsgemeente*
 Het Ondernemersteam biedt laagdrempelige dienstverlening aan alle bedrijven en verstevigt door bedrijfsbezoeken relaties met focus- en groeisectoren. Zo ontstaan kansen voor groei en acquisitie en stijgt de ondernemerstevredenheid. Met partners als BOM en NFIA bewerken we intensief de markt en gaan we samen acquireren. Deelname aan sectorverbanden en netwerken zorgt voor nieuwe verbindingen tussen bedrijven en versterking van het ecosysteem. Met het digitale platform Bredabusiness, prominent en interactief instrument voor de dialoog met de Bredase ondernemer, promoten we Breda internationaal als aantrekkelijke vestigingslocatie.
- *Internationalisering*
 We vergroten onze strategische acquisitiekracht op Toegepaste technologie en Creativiteit, samen met partners als BOM en NFIA. Onze Bredase propositie is helder en we brengen deze met periodieke informatie extra onder de aandacht. Daarnaast doen we in de keten een acquisitiepilot. Voor handelsbevordering zoeken we samenwerking met BOM en RVO. Voor stimuleren van deelname aan handelsmissies en voor matchmaking. We kijken naar kansen van reshoring, bijvoorbeeld om het medisch cluster te versterken.
- *Human Capital*
 Goed ondernemerschap valt of staat met inzet en talenten van mensen in het bedrijf. tegelijkertijd willen we dat zoveel mogelijk Bredanaars een baan hebben of vinden in onze stad. Vanuit economische ontwikkeling stimuleren we banengroei en bieden perspectieven voor korte en lange termijn. Dit doen we samen met onderwijs en participatie. Onze

aanpak richt zich in 2021 op intensieve samenwerking met het Werkgeversservicepunt, projecten uit de MKB-deal, de Aanpak Werkend Leren en het project Talent City.

3. Verrassende stad

- *De vitale stad: een compleet en bijzonder aanbod*
We hebben een heldere visie op de ontwikkelrichting van Breda voor horeca, detailhandel, evenementen en werklocaties. In de uitvoering van deze visies werken we aan een top vestigingsklimaat met een complete mix aan voorzieningen. We blijven continu in gesprek met partners als het nieuwe normaal vraagt om flexibiliteit.
- *Gastvrij en creatief*
Als gastvrije stad ontvangen we graag bezoekers. Zorgvuldig spreiden we bezoekers over de ruimte en activiteiten. In 2021 werken we aan het herstelplan voor de bezoekerseconomie. Gerichte promotie, crowdmanagement, inzet op vooraf te boeken en beleven producten voor leisure, business en digitale beleving. Breda biedt bezoekers service en exclusiviteit en straalt dat uit. Met partners in de stad werken we aan een sterk digitaal platform (doorontwikkeling Breda Koopt Lokaal), citydressing en bundeling van marketingmiddelen en activiteiten. Ook voor de zakelijke bezoekersmarkt (MICE) zien we groeikansen in deze markt.
In 2021 bepalen we welke evenementen passen bij het profiel van Breda. We maken kwalitatieve keuzes: welke evenementen komen in de etalage en welke (nieuwe) evenementen verrijken het profiel van Breda. Keuzes kunnen leiden tot verandering van de subsidieregels voor evenementen.
We zoeken concreet verbinding met de Baronie-regio om bezoekers te spreiden en arrangementen aan te bieden.
- *Unieke stad met beleving*
De uitstraling en beleving van de stad verbeteren door:
 - Beter zichtbaar erfgoed;
 - Verder uitwerken koninklijke verhaallijn;
 - Verlichten monumentale panden en lichtkunst (waaronder Grote Markt);
 - Ontwikkelen dwaalmilieus.

Binnen het streeknetwerk Landstad de Baronie leveren we een bijdrage aan de economische ontwikkeling, leefbaarheid en aantrekkelijkheid van De Baronie. In 2021 staan de volgende projecten op stapel:

 - Koppeling centrum met buitengebieden;
 - Streekproducten: initiatieven gericht op korte ketens;
 - Cultuurhistorie: samenwerking van 16 musea aan thema tentoonstellingen[;];
 - Natuur en water: positionering in Van Gogh Nationaal Park onder andere met een heldere streekpropositie, bloemenprojecten in het stroomgebied van de Aa of Weerij;
 - Kwaliteitsslag van Baroniepoorten (horecagelegenheden);
 - Vrijtijdseconomie: doorontwikkelen van de samenwerking tussen toeristische promotie-organisatie.
- **Werklocaties**
In 2021 werken we aan een breed en aantrekkelijk portfolio van werklocaties:

- Om te voldoen aan de vraag, is er vanaf 2021 een continu aanbod van minimaal 20 hectare op bedrijventerreinen vereist;
- We gaan verder met toekomstbestendig maken van bestaande werklocaties (bedrijven en kantoren). Bijvoorbeeld met uitrol van BIZ-en en concrete projecten (veiligheid, bewegwijzering, energietransitie, vrachtwagen parkeren, groenvoorziening). Herstructurering is ook een onderwerp waarop we vanuit de nieuwe regionale visie bedrijventerreinen samenwerken met regiogemeenten en met de provincie;
- We werken aan aantrekkelijke binnenstedelijke vestigingsmilieus. We zetten in op interactiemilieus voor bedrijven voor technologie en creativiteit, campusachtige locaties en een centrumlocatie voor toegepaste innovatie. Deze ambitie krijgt in 2021 een plek in de visie Centrum en de Omgevingsvisie. Concreet verwachten we hiermee ook richting te geven aan het Innovatiedistrict, versterking van de TripleO Campus, 5 Tracks, het zorg- en innovatiedistrict rond Amphibia en Avans en de ontwikkeling van de Koepel;
- Met de vernieuwde Detailhandelsvisie versterken we de detailhandelsstructuur met als doel om de leegstand te beperken;
- Met de vernieuwde Overnachtingsvisie is het realiseren van meer overnachtingen het doel.

Om met actuele informatie betere beleidsafwegingen te maken over werklocaties, hebben we extra aandacht voor informatievoorziening en monitoring.

- **Lange termijn aanpak Corona**

Aan het begin van de coronacrisis is door de verschillende overheden vooral ingezet op het onmiddellijk ondersteunen van specifieke doelgroepen die door de genomen coronamaatregelen en de lockdown hun inkomsten zagen wegvallen. De gemeente heeft met de eerste 2 steunpakketten hulp en (financiële) verlichting geboden met als belangrijkste doelen het voortbestaan van ondernemingen en organisaties, het behoud van werkgelegenheid en het behoud van sociaalmaatschappelijke structuren die onmisbaar zijn voor de stad.

De impact van het coronavirus op de maatschappelijke ontwikkelingen en de economie houdt voorlopig aan. De meeste effecten van het coronavirus worden verwacht pas in 2021 zichtbaar te worden. De focus op onmiddellijke ondersteuning van ondernemingen, organisaties en burgers (zoals tijdens de eerste 2 steunpakketten) wordt in 2021 verlegd naar het helpen aanpassen aan de nieuwe situatie en doen van investeringen om de economie draaiende te houden. Dit is in lijn met de aanpak van het Rijk. Welke investeringen dit zijn, is op dit moment niet aan te geven gezien de nog steeds veranderende situatie t.a.v. het virus en de gevolgen daarvan. Het motto in de aanpak lange termijn is zoveel mogelijk wendbaar en weerbaar te blijven. In de begroting 2021 worden daarom 2 budgettaire maatregelen genomen:

- Het vrijmaken van exploitatiebudget ter hoogte van € 1 miljoen
- De inrichting van een corona investeringsfonds, gefinancierd vanuit de Meerjareninvesteringsplan, ter hoogte van € 1,5 miljoen. Hieruit kan onder andere een deel (naast financiering vanuit reguliere budgetten) van de vernieuwing van het Willem Alexanderplein in Teteringen bekostigd worden. Dit plein is een mooi voorbeeld van het creëren van nieuwe gezonde buitenruimte waarin inwoners op een veilige manier buiten kunnen ontspannen en elkaar in coronatijd kunnen ontmoeten. We willen, daartoe extra gemotiveerd door corona, de ruimte in onze stad optimaal benutten. Zodat er meer prettige verblijfsplekken komen voor inwoners, en drukte op andere populaire plekken vermindert.

Zoals aangegeven is het gezien alle onzekerheid op dit moment niet mogelijk de lange termijn aanpak nu gereed te hebben. Wel tekenen er zich 3 grote thema's af de stad als gekeken wordt naar de effecten van corona; te weten arbeidsmarkt en ondernemen, recreëren (buiten) en ontmoeten. De lange termijn aanpak zal vanuit deze 3 thema's worden uitgewerkt en uiterlijk in januari aan de Raad worden voorgelegd. Ook de voorwaarden van het investeringsfonds worden hierin meegenomen, in ieder geval zal de mogelijkheid van cofinanciering van bijvoorbeeld fondsen Rijk een onderdeel hiervan uitmaken.

- **Digitalisering**

De strategie kan worden verdeeld in vier complementaire lijnen. Allereerst is een hoogwaardige, razendsnelle digitale infrastructuur de meest basale en cruciale randvoorwaarde; 'hardware'. We bereiden de Bredase connectiviteit voor op nieuwe digitale diensten. De digitale mogelijkheden en diensten noemen we; 'software'. Hiermee vergroten we de belevingswaarde en kwaliteit van de stad. Tegelijkertijd is het van belang dat de mensen die ermee te maken hebben, goed zijn voorbereid en begrijpen wat er op ze af komt en zelf kunnen beslissen hoe ze ermee omgaan; 'mindware'. In Breda vinden we het belangrijk dat de Bredase digitale ontwikkeling in balans is met wat wenselijk is voor de inwoner en ondernemer. De laatste randvoorwaarde is dat de organisatie en processen goed worden ingericht zodat we kunnen bepalen wie, wanneer toegang tot de data krijgt.; 'orgware'. Hiervoor wordt een stedelijk data ecosysteem ontwikkeld dat transparant is voor inwoners.

- **Hardware:** In 2021 gaan we verder met de uitrol van glasvezel naar woningen en bedrijventerreinen. Er wordt gestart met visieontwikkeling rond 5G. Dit wordt in een proces met burgers opgepakt. Er wordt een voorstel voor de Brabantring worden gemaakt.
- **Software:** We werken aan het ontwikkelen van nieuwe Smart-City projecten. Hierbij kijken we naar projecten binnen de thema's Grenzeloos, Gastvrij en Groen. Criteria van de Smart City-projecten zijn: meten via sensoren/data, besparen van mensen/middelen/grondstoffen en samenwerken met bedrijfsleven/kennispartners.
- **Mindware:** We richten ons op het creëren van bewustwording rond de digitale ontwikkelingen en de impact ervan op ieders dagelijks leven. Daarbij wordt niet alleen aandacht gegeven aan de digitale ontwikkelingen maar ook aan de digitale detox (het off-line zijn). Ook zetten we ons in op het ontwikkelen van digitale vaardigheden. We onderzoeken hoe we invulling kunnen geven aan een ethische commissie naar aanleiding van de motie 'Digitalisering en Ethiek'.
- **Orgware:** Er wordt gestart met het bijeen brengen van het data gebruik en de data uitwisseling die voortvloeien. We zetten in op de ontwikkeling van een City Brain en het ontwerp van een stedelijk data ecosysteem.
- **Internationalisering**

De wereldwijde crisis legde kwetsbaarheden en afhankelijkheden door internationalisering bloot. Tegelijkertijd verdiepten internationale relaties en ontstonden nieuwe (online) verbindingen. Voor Bredase internationals werden saamhorigheid en thuisgevoel nog belangrijker. Deze lessen nemen we mee. In 2021 werken we aan:

 - internationale exposure voor sterke clusters, gerichte strategische acquisitie, handelsbevordering en internationale samenwerking
 - een levendige Bredase expat community
 - uitvoering programma voor stedenbanden met Wroclaw en Yangzhou
 - inzet stadsambassade bij internationaliseringsambities

WAT ZIJN DE RISICO'S ?

- Verwachtingen over economische ontwikkelingen in 2021 baseren we op de basisraming van het CPB (juni 2020, scenario Zwak herstel) en hun laatste economisch raming van 17 augustus jl. voor 2020 en 2021. In de basisraming, die ervan uitgaat dat er geen grootschalige nieuwe contactbeperkingen nodig zijn, krimpt de economie in 2020 met 5,1%, gevolgd door 3,2% groei in 2021. De doorvertaling van het basisscenario van het CPB naar de economie van Breda, laat zien dat we rekening moeten houden met een werkloosheid van zo'n 4,6% in 2020 en 6,7% in 2021. In 2019 was de werkloosheid in Breda gelijk aan 3,6%. De werkgelegenheid in Breda wordt verwacht af te nemen van bijna 110.000 banen in 2019 naar circa 102.000 banen in 2020. In 2021 kunnen we wel weer rekening houden met een groei van het aantal banen naar zo'n 105.500 banen.

- Er is nog onzekerheid rond deze ramingen, het verdere verloop van corona en het herstel van de economie. De ontwikkelingen hebben mogelijk nog invloed op inzet van budgetten en resultaten in 2021.
- Het is nog onzeker of we in 2021 voldoende werklocaties hebben om te voldoen aan de vraag van bedrijven. We kunnen inmiddels niet alle bedrijven meer accommoderen in onze stad. Dit gaat ten koste van (nieuwe) werkgelegenheid en economisch herstel.
- De risico's van de grondexploitaties worden toegelicht in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Thema Grote projecten in de stad

WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Vergezicht van gebiedsprogramma's naar stedelijke vernieuwing

Wie de gebieden Gasthuisvelden en CrossMark met sociaal-economische uitdagingen in de stad verbindt, tekent als vanzelf een grote V over onze stad. Deze V-gedachte is in te zetten om bestaande activiteiten te verbinden en te vernieuwen. Het rendement van een ruimtelijke ontwikkeling lijkt soms vooral te landen bij die ontwikkeling zelf en in de directe omgeving. De ambitie is de grotere ruimtelijke ontwikkelingen laten renderen op een hoger schaalniveau. De bestaande stad, bewoners in bestaande wijken, zouden moeten gaan profiteren van deze vernieuwingen. De ontwikkelingen geven ruimte en energie om de bestaande stad mee te laten vernieuwen. Door slimme verhuisbewegingen streven we naar meer mensen in een passende woning en streven we naar diversiteit in de wijken. Inzet van vernieuwende onderwijsconcepten moet iedereen een kans bieden, een perspectief. Investerings op de sociale agenda en de wijkveiligheid worden nu reeds ingezet via het programma wijkontwikkeling, maar gaan meer aangrijpen op andere ontwikkelingen zoals ruimtelijke projecten. Dat is de ambitie die de komende periode wordt vormgegeven. In de aansluiting op het programma Veiligheid en Leefbaarheid van het ministerie van Binnenlandse Zaken wordt gezocht naar een breed palet aan maatregelen dat impact heeft op die gebieden die op dat gebied nu of in de toekomst onder druk staan en perspectief biedt voor de Bredanaars die er leven. Naast ruimtelijke verbindingen en programma's die voor meer samenhang zorgen tussen de nieuwe gebiedsontwikkelingen en de noordelijke stadsdelen is een gerichte inzet op onder andere jeugd, maatschappelijke ondersteuning, werkgelegenheid, participatie, onderwijs en veiligheid. We zoeken zo de oplossingen op stedelijk niveau als 1 Breda en niet alleen in bepaalde wijken. We doen het samen met partners in de stad. De ambitie is in de eerste helft van 2021 de aanpak – vooralsnog onder de werktitel 'Programma Verbeter Breda' concreet te maken.

Programma Gasthuisvelden

De gebiedsontwikkeling wil uit verschillende deelprojecten meerwaarde ontwikkelen. Voor transformatie van panden en naastgelegen woonbuurt(en). Die meerwaarde zit in 3 ambities voor de komende 10 tot 15 jaar.

In het programma Gasthuisvelden verbinden we in 2021 de gebiedsstrategie (ontbieden, ontvangen, ontmoeten) met de merkstrategie Breda brengt het samen (grenzeloos, gastvrij, groen). Doel is dat hier een aantrekkelijker deel van het stadscentrum ontstaat. De Nieuwe Mark en het stadspark Seeligerterrein geven invulling aan de ambitie om eerste Europese Stad in een park te zijn. Het project zorgt ook voor een bovenstedelijke attractiviteit en meer verblijfskwaliteit.

Werken aan een betere omgeving brengen we in de praktijk met een brede, open, co-creatieve planvorming Seeligkwartier (voormalig kazerneterrein en voormalig belastingkantoor).

In 2021 begint de uitvoering van de Nieuwe Mark. Onder voorbehoud van vaststelling van het definitief ontwerp door het college en succesvolle aanbesteding in de 1e helft van 2021. Het gaat om verdiepen en bevaarbaar maken van de huidige Nieuwe Mark langs de Markendaalseweg. In 2021 ronden we het definitief ontwerp af van het gedeelte van de Nieuwe Mark op Seelig Noord.

Programma CrossMark Breda

CrossMark Breda transformeert de Spoorzone tot een nieuw en modern stadsdeel. Het onderscheidt zich van de historische binnenstad en versterkt het internationale karakter van Breda. Aansluitend op het Verhaal van Breda werken we 3 kernwaarden uit:

1. Groen: Spoorpark bij het Gerechtsgebouw, aanleg lanen zoals Stationslaan en onderzoek naar inrichting van groene stedelijke waterlandschap Zoete Delta langs de Mark tussen Havenkwartier en Emer-Zuid.
2. Gastvrij: in gebouwen (Station, 5 Tracks, erfgoedhallen) en openbare ruimtes (Strip Klavers Jansen-Electron-Backer&Rueb) komen collectieve ruimtes voor verblijven en ontmoeten en onderzoeken we nieuwe concepten voor horeca, cultuur en leisure.
3. Grenzeloos: voor Stationskwartier (modern-zakelijke sfeer), Havenkwartier (urban sfeer aan de Mark, met haven en erfgoed) en rond de Zoete Delta hebben we een hoog internationaal ambitieniveau, een attractieve omgeving voor creativiteit en innovatie: nieuwe Europese stadswijk aan het water.

Programmasturing is belangrijk en gericht op:

- Samenwerking met ontwikkelaars, eigenaren, culturele instellingen, creatieve ondernemers en omwonenden;
- Onderzoek naar onderscheidende kwaliteit rond programma (combinatie wonen-werken en wonen-cultuur-leisure) voor Havenkwartier en Zoete Delta, samen met Provincie; de synergie met de historische binnenstad en betekenis voor kwetsbare wijken in Breda Noord;
- Marketing en acquisitie naar internationale bedrijven Stationskwartier;
 - met Provincie en eventueel andere partijen mogelijkheid verkennen van hoogwaardige, bijzondere functie langs de oever van de Zoete Delta;
- Samenhangende elementen in openbare ruimte, zoals afronding Stationslaan, doortrekken Speelhuuslaan en promenade en brug bij Belcrumhaven;
- Onderzoeken overstijgende systeemveranderingen: energieplan Havenkwartier, innovatie mobiliteit (parkeerstrategie Havenkwartier, inclusief mobiliteitsconcepten die autobezit reduceren).

Amphia Molengracht

Het ziekenhuis is in gebruik. In 2021 monitoren we het parkeren en mobiliteitsbeleid van Amphia, omdat steeds meer afdelingen van Langendijk verhuizen naar Molengracht. Mogelijk leidt dit tot bouw van extra parkeerplaatsen en/of intensief mobiliteitsbeleid. In 2022 leggen we een nieuw tweerichtingen fietspad aan langs de Hogeschoollaan.

Amphia Langendijk

Het project Amphia Langendijk heeft als doel herontwikkeling van de vertreklocatie van Amphia Langendijk. In 2021 doorlopen we de bestemmingsplanprocedure. Dit is onder voorbehoud van een positief haalbaarheidsbesluit en een nog af te sluiten anterieure overeenkomst met ontwikkelaar BPD.

Overige grote projecten

Een aantal grote projecten maakt geen onderdeel uit van programma 2 van deze begroting. Zij leveren echter een wezenlijke bijdrage aan de ontwikkeling van de stad. Voor 2021 zijn te benoemen. Het verkooptraject voor de Koepel dat in 2021 zijn afronding krijgt biedt nieuw perspectief voor de oostelijke delen van de binnenstad. In de afronding van het verkooptraject van de Koepel wordt ook de aankoop van het Seelig terrein van Defensie bestendigd. Vanuit de impuls voor de woonagenda wordt in 2021 gewerkt aan het naar harde plannen brengen van nieuwe gebiedsontwikkelingen die uit de 100 dagen aanpak voortkomen zoals Blossom, Hero, Woonakker en het bouwen aan de dorpsranden.

WAT GAAN WE DAARVOOR DOEN ?

Onder dit thema zijn de verschillende gebiedsontwikkelingen opgenomen.

Per gebiedsontwikkeling nemen we de doelstellingen en de activiteiten op:

- Programma Verbeter Breda;
- Gasthuisvelden (UWV, De Rooi Pannen);
- Cross Mark Breda;
- Amphia.

Programma Verbeter Breda

We doen dit slim in een samenhang met bestaande aanpak die al bestaat. Onze aanpak ‘een plus op kwetsbare wijken’ en ‘vroegsignaleringswijken’ gaat op in het Nationaal Programma Verbeter Breda. Met als doel bewoners van deze wijken perspectief en kansen te bieden en een tweedeling in onze stad te voorkomen. Met aandacht voor veiligheid en ondermijning om zo sterk te staan in de strijd tegen een parallelle samenleving.

De voorbereidingen voor het rijksprogramma zijn in volle gang. We werken vanuit de gedachte dat het verbeteren van de leefkwaliteit in Breda-Noord geen opgave is die je alleen in het programma-gebied oplost. Het vraagt om een stadsbrede visie en aanpak. We onderzoeken daarvoor onder andere:

- Hoe we concentraties van problematieken in kwetsbare wijken kunnen verminderen en kunnen spreiden en welk effect dat heeft op de stedelijke woonagenda.
- Hoe we fysieke barrières in de stad, zoals de Noordelijke Rondweg, kunnen slechten en meer kunnen toewerken naar één Breda.
- Hoe er een goede kruisbestuiving plaats kan vinden tussen wijken, waaronder de samenhang tussen het nieuw te ontwikkelen CrossMark-gebied en Breda-Noord. Hoe we daarbij groen en water kunnen benutten als natuurlijke verbindingen in de stad.
- Hoe ontwikkelingen op het gebied van energie, klimaatadaptatie en digitalisering versnelling kunnen brengen in het versterken van de kwetsbare wijken.
- Welke interventies, projecten en voorzieningen in andere steden het verschil hebben gemaakt in kwetsbare wijken, en hoe we deze kunnen inzetten in Breda.
- Hoe we jeugd uit kwetsbare wijken een betere uitgangspositie in het leven en op de arbeidsmarkt kunnen geven, en talenten kunnen benutten. Hoe sport en cultuur daarbij als middel kunnen dienen en kunnen worden versterkt. Hoe we criminele carrières kunnen doorbreken en ondermijning kunnen tegengaan.
- Hoe we mensen in een uitkeringssituatie in kwetsbare gebieden nog effectiever kunnen toeleiden naar passend werk en een eigen inkomen.
- En hoe we drempels die daarvoor in de weg staan, zoals laaggeletterdheid, lage digitale vaardigheden en/of een slechte gezondheid, kunnen wegnemen.

In het najaar van 2020 vormen we, met hulp van externe expertise, een uitgewerkte visie op hoe we deze V-gedachte uit de Kaderbrief verder in willen vullen. Vervolgens stellen we in 2021 een concreet meerjarig Plan van Aanpak op. Hiervoor trekken we vanuit het Meerjaren Investeringsprogramma in 2021 en in 2022 1,5 miljoen euro uit. De middelen voor het uitvoeren van deze integrale aanpak worden betrokken bij de begroting 2021.

Programma Gasthuisvelden

1. Wij gaan verder met uitvoering van de rivier Mark en het project Green Quays, vergroening van kades en direct aangelegene openbare ruimte. In 2019 is het definitief ontwerp vastgesteld voor verdiepen en bevaarbaar maken van de huidige Nieuwe Mark langs de Markendaalseweg. Nu maken we een bestek voor de aanbesteding. Het verdiepen en bevaarbaar maken van dit deel van de Nieuwe Mark start medio 2021 vanaf de Tolbrug/Haven. We gaan verder met opstellen van het definitief ontwerp van de Nieuwe Mark ter hoogte van Seelig Noord.
2. Op de voormalige UWV-locatie start the Marker, nieuwbouw van een wooncomplex met circa 160 appartementen.
3. Bij het voormalige Rechtbank-complex aan de Sluissingel starten we voor het pand van de gemeente een verkoopprocedure, op basis van marktconsultatie in 2020. Voor de overige 2 panden in particulier bezit, komt er een haalbaarheidsonderzoek en een anterieure overeenkomst voor woningbouw ontwikkeling. Onder voorbehoud van een succesvolle afronding van het vooronderzoek in 2020.
4. Voor de locatie van het voormalige Kadaster sluiten we een anterieure overeenkomst voor een nieuw gebouw met woningen. Onder voorbehoud van een succesvolle afronding van het haalbaarheidsonderzoek in 2020.
5. In 2020 bepaalden we in co-creatie met de stad het algemene toekomstig karakter van het Seeligkwartier. Dit is het plangebied van de huidige Seeligkazerne tot en met het voormalige belastingkantoor. In 2021 vervolgen we dit co-creatieve proces met een eerste plan en financiële onderbouwing.

Met 1. sluiten we aan bij de investeringen van de restauratie van de Seeligkazerne door MBO-school de Rooi Pannen en de herontwikkeling van de voormalige UWV-locatie. We geven hiermee verdere invulling aan de gewenste vergroening van de stad en zetten de laatste stap in herstel van de historische rivier waaraan Breda ontstond.

Met 2., 3. en 4. onttrekken we incurante kantoren aan de markt en geven we invulling aan de opgave voor meer en geschikte woningen in de stad.

Met 5. brengen we een van de doelstellingen van de Omgevingswet in de praktijk, actief delen van zeggenschap over (veranderingen in) de leefomgeving.

Programma CrossMark Breda

De Programma-sturing wordt in 2021 voortgezet, met aandacht voor de thema's grenzeloos (internationaal en innovatief-experimenteel), gastvrij (ruimte voor ontmoeting en samenwerkingsvormen) en groen (klimaatadaptatie, Spoorpark, Markzone). Het ontwikkelperspectief voor de gebieden rond de oevers van de Mark, in combinatie met een ontwikkel- en realisatiestrategie, is onderdeel van het programma CrossMark Breda.

- Stationskwartier:
uitvoeren ambitieuze bouwprojecten aan weerszijden van het station, totaal maximaal 640 woningen waarvan veel appartementen, 18.000m² kantoren, circa 12.000m² voorzieningen, inclusief een internationaal hotel en parkeervoorziening met daar bovenop het Spoorpark.
- Havenkwartier:
een totaal ander vestigingsmilieu dan het Stationskwartier, door aanwezigheid van de Mark en Belcrumhaven, integratie industrieel erfgoed en behoud van het urban karakter. De Strip aan de Speelhuislaan is de 1e fase van uitwerking en loopt vanaf de Minister Kanstraat, Klavers Jansen – Electron tot en met Backer & Rueb.
Net als in het Stationskwartier willen we in het Havenkwartier een functionele en attractieve openbare ruimte, met goede verbindingen naar het station en de binnenstad, speel- en verblijfsplekken, stedelijk groen en relaties met het water van de haven en de Mark. De openbare ruimte is een raamwerk om in fases bebouwing uit te voeren.
De 2e fase van het Havenkwartier is het Haveneiland. De inzichten voor herontwikkeling moeten we herzien door de grootstedelijke ambities van het Bestuursakkoord.
- Corbion-locatie:
Inmiddels zijn we het haalbaarheidsonderzoek van de afgelopen jaren, samen met de eigenaar van het Corbion-terrein, aan het afronden. Dit onderzoek brengt een aantal scenario's in beeld, van doorzetten van de huidige

bedrijfsbestemming tot een mix van wonen, voorzieningen en hoogwaardige economische functies. Dit met bijbehorende waardebeoordelingen met inachtneming van de staat van het terrein. Het onderzoek toont onder andere aan dat aanzienlijke private en publieke investering nodig is (sanering, infrastructuur, retentiezone Zoete Delta) om het gebied te ontwikkelen. We overleggen hierover met diverse andere partijen.

Concrete Mijlpalen 2021 CrossMark Breda

- Stationskwartier en oostelijk deel CrossMark Breda
 - Opstart bouw multifunctionele gebouwencomplex 5 Tracks;
 - Doorbouwen aan 3 Hoefijzers Noord (appartementgebouw de Hendric) en Thes (appartementen met AH-locatie);
 - Bestemmingsplan voor Eureka, circa 300 woningen tussen de Faamlocatie en het Liniepark;
 - In de openbare ruimte uitvoeren herinrichting van de Menno van Coehoornstraat.
- Havenkwartier (westelijk deel CrossMark Breda)
 - Bestemmingsplan plangebied Backer&Rueb van Amvest met 450 woningen en commerciële ruimtes in de erfgoedhallen;
 - Bestemmingsplan 90 woningen in gebied Klavers Jansen met Consortium Spoorzone Breda;
 - Gefaseerde uitvoering culturele hub in gemeentelijk vastgoed in het gebied Klavers Jansen, samen met culturele instellingen;
 - In de openbare ruimte start van de herinrichting Minister Kanstraat en Speelhuislaan. Meer open maken kop van de haven, promenade met terrassen en tijdelijke brug;
 - Haalbaarheidsonderzoek herontwikkeling locatie supermarkten Belcruweg.
- Markoevers
 - Uitwerking 3 deals met de Provincie Noord-Brabant: mobiliteit, groen/water en stedelijke ontwikkeling.

Amphia Molengracht

Met Amphia monitoren we het parkeren en/of mobiliteitsbeleid.

Amphia Langendijk

In 2021 vindt op basis met ontwikkelaar BPD en omgeving planvorming plaats naar herontwikkeling van deze locatie. Concreet betekent dit dat wij de ontwikkelaar begeleiden in het doorlopen van de bestemmingsplanprocedure

WAT ZIJN DE RISICO'S ?

Voor de majeure projecten wordt een integrale voortgangsrapportage opgesteld waarin we de voortgang van de programmadoelen monitoren en de bewaking op de projectbeheersingscriteria (tijd, geld, kwaliteit, informatie, organisatie) concretiseren. Risicobeheersing maakt hier voor de majeure projecten standaard onderdeel van uit.

Thema Dynamische stad

WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Cultuur

Het Verhaal van Breda vormt een belangrijke basis voor de vastgestelde Cultuurvisie. Breda wil met haar cultuurbeleid bevorderen dat:

- Er ruimte is voor creatieve ontplooiing;
- Alle inwoners van onze stad er gemakkelijk toegang toe hebben;
- Het aanbod divers en pluriform is;
- Kunst autonoom tot stand komt.

Om deze doelen te bereiken benoemen we 6 speerpunten in de cultuurvisie in verband met cultuur:

- Cultuur verbinden met andere sectoren;
- Aanbod verstevigen van professionele kunsten met landelijke uitstraling;
- Activiteiten die bijdragen aan internationalisering van Breda;
- Havenkwartier wordt culturele hotspot;
- Sterker aanbod kunst en cultuur in de publieke ruimte;
- Een solide en toekomstbestendige culturele sector.

Deze 6 speerpunten zijn uitgewerkt in uitvoeringsprogramma's:

- Kunst- en cultuureducatie;
- Amateurkunst;
- Keten beeldende kunst, muziek en podiumkunsten versterken;
- Urban sports en culture;
- Internationalisering;
- Kunst en cultuur in de publieke ruimte.

De uitvoeringsprogramma's komen niet 1 op 1 overeen met de speerpunten van de Cultuurvisie. Een groot deel van de speerpunten geldt voor de volledige Bredase cultuursector. Zij lopen door alle 6 de uitvoeringsprogramma's heen.

Per uitvoeringsprogramma is voor de periode 2021-2024 uitgewerkt wat we gaan doen, hoe we dat doen en met wie.

De beleidsvisie en de uitvoeringsprogramma's dateren van voor de coronacrisis. Nu hebben veel culturele instellingen het moeilijk en temporiseren het uitvoeren van de actiepunten. De reguliere exploitatie was vaak op subsidies gebaseerd. De inrichting van de 1,5 metersamenleving noodzaakt culturele organisaties tot nieuwe verdienmodellen.

Cultureel erfgoed

De erfgoedvisie Grondstof voor de toekomst is van 2020. De visie heeft een brede benadering van erfgoed. Er zijn 4 hoofddoelen, waarbij de focus ligt op de Collectie Breda:

- Versterken erfgoedbeleving en vergroten toegankelijkheid van erfgoed voor bewoners en bezoekers;
- Zoveel mogelijk kennis vergaren over Bredaas erfgoed en deze delen met de stad;
- Zorgvuldig behoud, beheer en bescherming van erfgoed;
- Erfgoed als onderlegger voor (her)ontwikkeling van de fysieke leefomgeving.

WAT GAAN WE DAARVOOR DOEN ?

Cultuur

Voor 2021 verlenen we subsidies op grond van de Specifieke nadere regels Cultuursubsidies. Deze sluiten aan op het nieuwe cultuurbeleid, de afspraken binnen Brabantstad en de nieuwe kunstenplanperiode van het Rijk. Met deze subsidiestructuur sturen we op waarmaken van onze speerpunten.

De ontwikkeling van de culturele hotspot in CrossMark Breda is opgepakt. Er liggen gebiedsprofielen en businessmodellen. Samen met ontwikkelaars en een aantal initiatiefnemers uit het gebied beginnen we met de verbouwingen van de cultuurpanden. Zo vullen we creatief -soms tijdelijk- plekken op. CrossMark Breda is straks een bruisende, stoere creatieve plek waar je graag wilt zijn.

In 2021 gaan we verder met de actiepunten 2020 en 2021. De belangrijkste per uitvoeringsprogramma:

- Kunst- en cultuureducatie
 - We herijken en implementeren de taken van Nieuwe Veste, zodat ze als kennis- en netwerk instelling voor kunst- en cultuureducatie een verbindende rol kan spelen en de regie pakken,
 - We stimuleren andere organisaties met cultuureducatie in hun programma, om hun aanbod op elkaar af te stemmen om zoveel mogelijk Bredanaars te laten deelnemen,
 - We behouden een sterke infrastructuur voor binnenschoolse cultuureducatie en werken verder aan een breed cultuureducatief aanbod. Breda continueert haar deelname aan het landelijke programma Cultuureducatie met Kwaliteit 2021-2024.
 - We betrekken jeugd en jongeren meer bij culturele onderwerpen.
 - Bij minimaal 2 culturele projecten gebruiken we de Toekomststoel.
- Amateurkunst
 - We versterken de samenwerking met wijkplatforms, sociaal wijkbeheerders en sociaal domein.
 - We monitoren het aanbod van amateurkunst op wijkniveau.
 - We versterken en verbreden de alliantie (muziek) educatie, door hen ook een aantal activiteiten te laten organiseren.
- Versterken keten: beeldende kunst, muziek en podiumkunsten
 - We implementeren een nieuw accommodatiebeleid.

- Kunsthal | Breda: In 2021 zijn de eerste activiteiten van de initiatiefnemers zichtbaar en zijn er tentoonstellingen.
- We implementeren samen met de opgave Economie het plan Breda DJ-stad.
- We continueren de afspraken met festivals over hun platformfunctie.
- Urban sports en culture
 - We ondersteunen de Bredase urbansector bij hun doorontwikkeling.
 - We laten culturele talenten experimenteren en presenteren, zodat zij zich verder kunnen ontwikkelen.
- Internationalisering
Zolang het coronavirus onder ons is, blijft internationaliseren een uitdaging. Het kan zijn dat we een aangepaste invulling geven aan dit uitvoeringsprogramma.

De belangrijkste aandachtspunten zijn:

- Lokale sterktes en zwaktes in kaart brengen;
- Banden versterken met landen, steden en regio's waarmee Breda al sterke (historische) connecties heeft;
- Focus uitbreiden naar kansrijke landen/regio's/steden;
- Culturele missie organiseren;
- Bredase cultuursector blijven betrekken bij ontwikkeling van (pop-up) stadsambassades;
- Mogelijkheden onderzoeken van Europese subsidies voor Bredase cultuursector;
- Kunst en cultuur in de publieke ruimte.
 - Geactualiseerde percentageregeling invoeren voor meer kunst en cultuur in de publieke ruimte, in stad, wijken en dorpen;
 - Verschillende organisaties uit de culturele hoofdstructuur werken samen aan bredere zichtbaarheid in de publieke ruimte;
 - In 2022 hebben we 100 Blind Walls;
 - Digitale ontsluiting van kunst en cultuur in de publieke ruimte.

Cultureel erfgoed

Onze activiteiten in 2021 dienen de 4 hoofddoelen uit de erfgoedvisie :

Ons erfgoed..... een beleving!

Doel: verder versterken van erfgoedbeleving van bewoners en bezoekers.

- In 2020 zijn de jaarthema's voor 2021-2025 met het erfgoedveld vastgesteld. Citymarketing, educatie en evenementen richten zich in 2021 op het in 2020 vastgelegde thema.

- Verder werken aan het Europese project WaVE, waar de gemeente subsidie voor kreeg. Het richt zich op participatie in de planontwikkeling van water gerelateerd erfgoed, in het Havenkwartier en Corbion. We leren hier van andere Europese regio's.
- We faciliteren de organisatie van erfgoedactiviteiten als Nassaudag en Open Monumentendag. De gemeente organiseert zelf onderdelen voor de monumenten in gemeentelijk bezit en voor archeologie.
- In 2021 werken we verder aan het masterplan illuminatie (aanlichten van monumenten).
- Breda is in het samenwerkingsverband Zuiderwaterlinie onderdeel van de stelling Breda – Geertruidenberg. Samen met de gemeenten Oosterhout, Drimmelen, Geertruidenberg en Waalwijk maken we in 2021 een plan voor deze stelling voor de periode 2021-2029.
- Met diverse partners/disciplines de ambities van de Grote Kerk (de huiskamer voor de stad zijn en zich sterker profileren) verder verkennen en uitwerken en waar mogelijk helpen verwezenlijken.

Ons erfgoed.... een bron van kennis!

Doel: betere toegankelijkheid van ons erfgoed. Continue kennis vergaren en delen over Bredase erfgoed en de Collectie Breda in het bijzonder.

- Opstellen Lokale Onderzoeksagenda Erfgoed Breda (LOEB).
- Meer kennis over Breda's erfgoed (fysieke domein betreft, bodem, landschap, gebouwen), met focus op het jaarthema en op basis van de LOEB.
- Afspraken maken met erfgoedveld over erfgoededucatie. De educatie voor primair onderwijs over archeologie door de gemeente is hier onderdeel van.
- We werken aan ontwikkeling van een digitaal platform dat:
 - Zoveel mogelijk informatie over (erfgoed)verzamelingen en Bredase collecties goed vindbaar en toegankelijk maakt;
 - Verhalen van Breda vertelt (Collectie Breda).

Ons erfgoed..... we zorgen er goed voor!

Doel: zorgvuldig behoud, beheer en bescherming erfgoed Breda en Collectie Breda.

- Beheer archeologische verzameling is een doorlopende taak. We werken aan een nieuw stadsdepot.
- De subsidies voor heemkundekring musea en restauratiesubsidies continueren we.
- De erfgoedkaarten krijgen een plek in het Omgevingsplan voor het hele grondgebied.
- Samen met religieuze organisaties, eigenaren en inwoners werken we aan een visie op religieus erfgoed (kerkenvisie) met als doel inzicht in aanwezige waarden en kwaliteiten om waar nodig juiste keuzes te maken voor gebruik en behoud van religieus erfgoed (vastgoed).

Ons erfgoed.... altijd in ontwikkeling!

- Erfgoed benutten we voor de (her)ontwikkeling van de fysieke leefomgeving. Hier sturen we op een actieve dialoog met erfgoedorganisaties.

- Beleid in relatie tot duurzaam erfgoed rollen we verder uit.

WAT ZIJN DE RISICO'S ?

Het streven om binnen de nieuwe subsidieperiode meer flexibiliteit te creëren loopt mede door corona vertraging op. Zolang er geen vaccin beschikbaar is tegen het coronavirus heeft het zeer ingrijpende gevolgen voor de algemeen gebruikelijke verdienmodellen van alle culturele organisaties in de stad. Hierdoor zijn grotere subsidiebudgetten noodzakelijk wat tevens de druk op het beperkte werkbudget cultuur verhoogt. De toekomst is ongewis. Festivals gaan niet door en alle podiumkunsten houden rekening met hogere kosten om alles coronaproof in te richten. Dit betekent ook veel minder bezoekers en dus veel lagere recettes en horeca-inkomsten. Allebei belangrijke pijlers van het gebruikelijke verdienmodel van de culturele sector. Daarmee ontstaat de noodzaak van andere geldstromen om de culturele sector in stand te houden. De 1,5 metersamenleving dwingt hen op zoek te gaan naar wat binnen de huidige en toekomstige omstandigheden mogelijk is.

Thema Beroepsonderwijs en huisvesting onderwijs

WAT WILLEN WE BEREIKEN?

De visie op Onderwijs staat in de Strategische Onderwijs Agenda.

Uniek is de manier waarop alle onderwijspartners uit primair, voortgezet, mbo en hbo samen met de gemeente de visie 2020-2024 opstelden. Onderwijs staat ook in relatie tot jeugd domein, participatie en economische visie.

Topprioriteit in 2021 zijn de aanpak Laaggeletterdheid, Aanpak Werkend Leren, herijking van de zorgplicht en onderwijshuisvesting. Daarnaast de uitbouw in de ambitie van Breda studentenstad, met belangrijk speerpunt participatie van studenten in meedenken en meebesturen. De groei van de internationaliseringsopgave ook voor een warm welkom van internationale studenten. Breda Kennisstad verder versterken met aanwinst en doorontwikkeling van Logistic Community Brabant (LCB), de Citydeal Vitaliteit met de hogescholen en mbo.

Gemeente Breda, taalaanbieders en maatschappelijke organisaties werken in 2021 verder samen aan het Actieplan Taal. Focus ligt in 2021 op bereiken van NT1-ers.

We stimuleren digitaal meedoen (digitale inclusie). Met de lockdown kreeg digitalisering in onderwijs een boost. Ook de taalscholen deden mee. In de digitale wereld is taalvaardigheid een randvoorwaarde.

De 3e pijler in 2021 is Taal op de werkvloer. We maken met steeds meer bedrijven resultaatafspraken voor een grotere focus op taal. De HUH, wat bedoelt U? helpt door een taalpanel, advies en gerichte afspraken om laaggeletterdheid in organisaties onder de aandacht te brengen. Daarnaast helpen ze organisaties om schriftelijke en mondelinge communicatie voor iedereen begrijpelijk te maken.

Onderwijshuisvesting is voor primair onderwijs, speciaal onderwijs en voortgezet onderwijs door gedecentraliseerd naar de organisaties BreedSaam (PO) en Building Breda (VO). Een uniek samenwerkingsmodel, waarin het scholenveld gezamenlijk, door de bundeling van geldstromen, tot veel meer in staat is dan de partijen (en gemeente) afzonderlijk.

De coöperatie Building Breda, voor onderwijshuisvesting van het Voortgezet Onderwijs, heeft vanaf 2008 de uitvoering van de zorgplicht van de gemeente overgedragen gekregen en daartoe ook een jaarlijkse vergoeding ontvangen. Na ruim 10 jaar van succesvolle samenwerking heeft zij conform de afspraken een nieuwe ambitie voor de volgende 10 jaar gepresenteerd: Building 3.0. De uitdagingen voor het onderwijs zijn groot, de ambitie richt zich op vervanging, verduurzaming en kwaliteitsverbetering van de gebouwen; met andere woorden toekomstproof onderwijs met een focus op sterk techniekonderwijs: het beroepsgerichte en praktijkgerichte onderwijs van het vmbo. Afgestemd op de beroepspraktijk en daarmee in samenspraak met bedrijfsleven in de regio ingericht.

Met BreedSaam was er na 5 jaar een 1e evaluatie. Dat leidt tot versterking en professionalisering van de coöperatie. BreedSaam is bezig met actualisering van deze visie en zal deze eind 2020 presenteren.

WAT GAAN WE DAARVOOR DOEN ?

Met de aanpak werkend leren stimuleren we flexibele vormen van onderwijs en leren op de werkvloer, vooral voor mensen met meer afstand tot de arbeidsmarkt.

Praktijkverklaringen, waarden van competenties met een competentiepaspoort en samenwerking met de keten gezondheid. Met jongeren en docenten denken we na over de toekomst van gezondheid en hoe deze te verbeteren. Met zorgpartners over nieuwe instroom van medewerkers, waaronder nieuwkomers. Met logistieke bedrijven over de instroom en opleiding van mensen op de werkvloer door onder andere de doenersacademie. In 2021 versterken we deze aanpak en verruimen deze met nieuwe groeisectoren waar instroom van medewerkers wenselijk en kansrijk is.

In 2020 verloopt de introductie anders vanwege corona. Om nieuwe 1e jaars studenten welkom te heten ontwikkelden we een app waarmee we studenten informeren over (binnen)stad, cultuur, sport en evenementen. Zij kregen in de app gerichte uitnodigingen voor kennismakingen in de stad. In 2021 gaan we hiermee verder en sluiten we zo goed mogelijk aan bij de introductie programma's van mbo's en hbo's. We willen dat studenten zich snel thuis voelen in Breda. Voor Internationale studenten zijn er aanvullende activiteiten waar zij kanten aansluiten bij de activiteiten van Platform Breda Internationals (PBI) voor de expat- en studenten community.

We betrekken studenten bij de toekomst van de stad. Versterken van studentenraden en verenigingen hoort daarbij. Net als een studentenburgemeester die namens de ruim 25.000 studenten in Breda meedenkt over de toekomst van de stad.

De onderlinge samenwerking van onderwijs en partners is ook in 2021 gestimuleerd en gefaciliteerd door de City Deal Kennis Maken. Hierin participeren alle Bredase mbo's en hogescholen. We zoeken samenwerking met Economie op het gebied van ondernemerschap, verslimmen van het MKB en de gezondheidssector.

Met Logistics Community Brabant (LCB) zetten we in op nieuwe kennisontwikkeling en toepassingen voor de stad en bedrijven in en om Breda.

Building heeft de afgelopen 10 jaar een vaste bijdrage ontvangen om de gezamenlijk afgesproken ambitie te kunnen realiseren. Het college omarmt de ambitie en wil hier graag binnen de beperkte financiële mogelijkheden een projectmatige bijdrage aan leveren. De extra middelen per 2023 tot en met 2030 van totaal € 3,5 miljoen zijn een tijdelijke aanvulling op de huidige structurele jaarlijkse bijdrage (inclusief index) aan Onderwijshuisvesting VO. Met als doel om de mogelijkheden voor techniekonderwijs te vergroten en de positie van het VMBO te verstevigen. De ambitie maakt dat Breda onderwijsstad kan blijven en goed onderwijs is goed voor het vestigingsklimaat voor bewoners en bedrijven.

WAT ZIJN DE RISICO'S ?

Logistic Community Brabant (LCB) is een gezamenlijk programma met bedrijven, hogescholen, mbo, provincie en gemeente. Breda financierde de 1e (aanloop)jaren. De provincie volgt waarna het programma zelfstandig moet draaien. We volgen de voortgang inhoudelijk en financieel.

Thema Verbindend bestuur

WAT WILLEN WE BEREIKEN?

We willen de samenwerking binnen de Baronie verbreden en verdiepen voor een robuuste subregio. Ook de samenwerking met Tilburg en Hart van Brabant, bijvoorbeeld met de Verstedelijkingsstrategie stedelijk Brabant, hoort daarbij. Zo zijn en blijven we een interessante partner voor Mainport Rotterdam, Brainport Eindhoven en de Vlaamse Ruit. Nu we onze economische visie hebben vastgesteld en de focus leggen op toegepaste technologie en creativiteit willen we samen met het onderwijs onze internationale banden aanhalen. We zien hier kansen voor kennisuitwisseling, wat de groei van ons bedrijfsleven kan bevorderen. We investeren in nieuwe internationale samenwerkingsverbanden en zijn op meerdere concrete doelstellingen verbonden met onze zustersteden Wroclaw en Yangzhou. We gaan ons steviger profileren op internationale beurzen en congressen en blijven actief in de Europese netwerken om van andere steden te leren en te bezien waar mogelijkheden voor subsidies en cofinanciering Breda verder kunnen ontwikkelen.

WAT GAAN WE DAARVOOR DOEN ?

We zijn en blijven een assertieve en proactieve (centrum)speler in het regionale en (inter)nationale netwerk. Dat doen we op 5 niveaus:

1. Subregio de Baronie en BOELM;
2. Regio West-Brabant;
3. Bovenregionale samenwerking;
4. Internationale samenwerking;
5. Externe betrekkingen.

Breda brengt het samen krijgt steeds meer vorm in de stad. Meer partners sluiten zich aan bij het gedachtengoed en dragen dit ook actief uit. We werken aan een grenzeloze, groene en gastvrije stad en dragen dat actief uit binnen de regio, provincie, Nederland en internationaal. Het verhaal van Breda gaat op die manier steeds meer tot uiting komen, ook in onze gebiedsontwikkelingen en in de marketing van onze stad naar nieuwe bedrijven en bezoekers.

1. Samenwerking in de Baronie

Om de samenwerking in de Baronie te verbreden en verdiepen, gaan we verkennen welke thema's hiervoor het meest geschikt zijn. We willen vanuit de inhoud de samenwerking opbouwen, de vorm sluit daar op aan. Dit doen we niet alleen, maar samen met de beoogde Baroniepartnergemeenten (Alphen-Chaam, Altena, Baarle-Nassau, Drimmelen, Geertruidenberg, Etten-Leur, Moerdijk, Oosterhout en Zundert). De uitkomsten vormen de basis voor een werkprogramma.

De samenwerking met Oosterhout, Etten-Leur en Moerdijk (BOELM) focust op bedrijventerreinen. We bepalen samen en met de Regio West-Brabant hoe we bestaande bedrijventerreinen verbeteren en welke nieuwe bedrijventerreinen we nodig hebben. Doel is dat bestaande en nieuwe bedrijventerreinen meerwaarde hebben voor onze economie. Om acties te kiezen verzamelen we data, bijvoorbeeld over beschikbare ruimte, werkgelegenheid en energielabels van bedrijfsgebouwen. We ontsluiten dit via Tableau. Onze samenwerking met BUAS en Avans voor hun minors zetten we door.

2. Regio West-Brabant (RWB)

We werken samen met de 16 gemeenten in West-Brabant aan de opgaven uit het Actieprogramma voor Economie, Arbeidsmarkt, Mobiliteit en Ruimte. Binnen de Economic Board West-Brabant is samenwerking tussen overheden, bedrijfsleven en onderwijsinstellingen steeds intensiever. Rewin is daarvoor onze belangrijke partner om concreet met bedrijfsleven en onderwijsinstellingen onze ambities via concrete projecten uit te voeren.

3. Samenwerking tussen West- en Midden-Brabant

Tilburg/Regiodeal Midden- en West-Brabant (RWB/Breda en Hart van Brabant/Tilburg)

Het convenant met Tilburg werken we uit langs 3 lijnen:

- Met Tilburg werken we aan de opdracht van het Rijk voor een Verstedelijkingsstrategie voor stedelijk Brabant. Voor de Stedelijke Regio Breda Tilburg maken we een gezamenlijk ambitiestuk. Zo staan we steviger in gesprekken met departementen en Europa.
- De projecten uit de Regiodeal Makes and Moves zijn van start gegaan en vormen een mooie basis voor een sterkere economische positie van Hart van Brabant en West-Brabant.

Regio voor Regionale Energie Strategie en Waterschap

Naast de samenwerking met de gemeenten in West-Brabant en het Waterschap is ook samenwerking met regio Hart van Brabant versterkt. We hebben een gezamenlijk belang via het Warmtenet Amercentrale en de lobby voor de Aanlanding van wind van zee in Geertruidenberg.

Provincie

Op 15 mei 2020 was de installatie van het nieuwe College van Gedeputeerde Staten (GS). De uitwerking van de samenwerking met GS in 3 deals verwachten we najaar 2020 in concept klaar te hebben (mobiliteit, verstedelijking en groen/blauw). In 2021 starten we met de uitvoering. Een 4e deal over de BUAS-campus is in de maak.

BrabantStad

Vanuit Breda zetten we ons in op de uitvoering van de ambities van de stedelijke agenda BrabantStad. Gezonde en duurzame leefomgeving, Slimme en duurzame mobiliteit, Economisch Vestigingsklimaat, Sport & Cultuur, Kennis & Onderwijs en Digitale Stad zijn de zes programma's uit die Stedelijke Agenda BrabantStad. Ook zien wij BrabantStad als sterk lobbymerk naar Den Haag en Brussel en spelen wij onze rol als deelnemer aan dit netwerk.

G40/VNG

Als G40-partner staan wij achter de strategische G40-agenda en de boodschappen die daaruit voortvloeien naar de Tweede Kamerverkiezingen. Wij ondersteunen deze in 2021 vanuit de verschillende posities van onze bestuurders binnen de G40.

4. Internationale samenwerking

We werken aan een aantal doelstellingen met onze zustersteden Wroclaw en Yangzhou, bijvoorbeeld op thema's toerisme en water. We doen mee aan het horticulture festival in Yangzhou. Dit biedt ons de kans om de banden met het bedrijfsleven rond de agrofoodsector te versterken, niet alleen voor Breda, maar ook voor de provincie. Mogelijk volgt er ook een landelijke internationale missie naar onze inzet in China. We werken het concept uit van de stadsambassades en lanceren deze door een verbinding met minimaal 2 nieuwe samenwerkingsrelaties aan te gaan. We blijven ons onverminderd internationaal profileren, in netwerken die er toe doen, zoals Eurocities en waar het kan in de activiteiten rond internationale acquisitie. Ons onderwijs blijft inzetten op internationale verbindingen en wij faciliteren en ondersteunen dit waar mogelijk. We heten de nieuwe internationals in Breda warm welkom. Een online expat community helpt hen om zich gemakkelijk thuis te voelen in gastvrij Breda.

5. Intensiveren externe betrekkingen

Afgelopen jaren bouwden we verder aan actieve externe betrekkingen (public affairs) en effectieve netwerk- en lobbykracht in Den Bosch, Den Haag en Brussel. Lobby op onze belangrijkste dossiers gebeurt zoveel mogelijk samen met partijen in de stad, de regio, G40- en VNG-verband. We verkennen en benutten relevante netwerken en externe financiële kansen om onze ambities uit te voeren. We onderhouden bestaande verbindingen en entameren nieuwe, zoals met Europese partnersteden en netwerken.

WAT ZIJN DE RISICO'S ?

Steeds meer onderwerpen krijgen op regionale schaal hun uitwerking. Of het nu gaat om woonopgaven, bedrijventerreinen, bereikbaarheid of de energietransitie, alleen via samenwerking komen we tot keuzes. Onze ambitie is om de regionale samenwerking congruenter te maken. Dit is overigens geen garantie voor succes. Het zou een risico voor Breda zijn als we er niet in slagen met onze regiogemeenten om de goede banden door te ontwikkelen. Met de Baronie-gemeenten zijn we zo'n traject gestart.

Een belangrijk risico is dat nu nog onduidelijk is wat de effecten van de corona crisis zijn op onze rol als assertieve en proactieve (centrum)speler in het regionale en (inter)nationale netwerk. Dit kan betekenen dat we onze doelstellingen moeten bijstellen.

In deze tijd van corona is het nodig om acties te nemen op economisch gebied en in te zetten op versterking van het economisch vestigingsklimaat. We gaan onverminderd door om binnen technologie en de creatieve industrie de juiste verbindingen te leggen in Europa, met steden en regio's met een vergelijkbaar krachtig economisch cluster. We onderzoeken nieuwe kansen in de zorg, logistiek en agrofood om de werkgelegenheid te stimuleren. Breda zet zich actief in. De invloed van corona op de financiële positie van de gemeente heeft misschien ook gevolgen voor de bijdragen aan regionale verbanden.

WAT MAG HET PROGRAMMA KOSTEN

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Lasten						
Stimuleren economische ontwikkeling in Breda	13.382	19.213	21.220	15.022	16.364	13.353
Grote projecten in de stad	5.311	2.785	6.722	9.779	5.362	3.443
Dynamische stad	24.843	26.901	27.433	27.201	27.199	26.672
Beroepsonderwijs en huisvesting onderwijs	19.192	19.965	19.584	17.364	17.802	17.802
Verbindend bestuur	1.798	1.926	1.922	1.935	1.962	1.889
Totaal Lasten	64.526	70.790	76.881	71.300	68.689	63.158
Baten						
Stimuleren economische ontwikkeling in Breda	8.542	9.266	11.008	5.278	6.195	3.227
Grote projecten in de stad	973	791	3.999	6.171	1.573	0
Dynamische stad	328	632	223	223	223	223
Beroepsonderwijs en huisvesting onderwijs	2.003	2.253	2.118	0	0	0
Totaal Baten	11.845	12.943	17.348	11.673	7.990	3.450
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	52.681	57.848	59.534	59.627	60.698	59.709

FINANCIËLE TOELICHTING OP DIT PROGRAMMA

Stimuleren economische ontwikkeling in Breda

Dit thema bestaat uit een breed palet aan activiteiten. Hier zijn onder andere de financiën opgenomen voor de activiteiten in het kader van investeren in economie en ondernemerschap. Het bevat een financiële vertaling van activiteiten uit de Economische visie en de financiële vertaling van de grondexploitaties voor bedrijventerreinen. Voor de verdere ontwikkeling van het merk 'Breda brengt het samen' wordt de komende jaren extra geïnvesteerd in evenementen die hierbij aansluiten en in citymarketing. Ook deze activiteiten vallen binnen dit thema.

De stijging van de lasten ten opzichte van 2020 wordt met name veroorzaakt door het opgenomen budget ten behoeve van de lange termijn aanpak Corona, waarvoor € 1 miljoen beschikbaar is gemaakt in de exploitatie in 2021. Ook ten behoeve van digitalisering (uitvoering masterplan) is in 2021 € 0,3 miljoen opgenomen. Daarnaast stijgen de lasten van de grondexploitaties, deze stijging hangt samen met de stijging van de baten.

Grote projecten in de stad

Binnen de gebiedsontwikkelingen wordt ingezet op het realiseren van de grootstedelijke ambitie om als stad een sprong voorwaarts te maken. Deze gebiedsontwikkelingen vragen financiële inspanningen en zijn onder dit thema samengebracht.

Ten opzichte van de begroting 2021 nemen de lasten van de grondexploitatie Stationskwartier toe, dit hangt volledig samen met hogere opbrengsten. We voegen in 2021 een impuls van € 0,3 miljoen toe ten behoeve van het programma Verbeter Breda.

Dynamische stad

Onder dit begrotingsthema worden met name de financiën verantwoord welke door subsidies worden ingezet voor het ondersteunen van activiteiten en evenementen passend bij het Verhaal van Breda. Vanuit een gezamenlijk uitgewerkte beleidsvisie kunst en cultuur 2019-2024 zal samen met al onze partners het beleid in praktijk worden gebracht. Hier zijn ook de financiële middelen opgenomen voor het op orde houden van ons (historisch) erfgoed en het stimuleren van de combinatie cultuur, kunst en creativiteit in de stedelijke ontwikkeling.

Ten opzichte van de begroting 2021 nemen de lasten toe in verband met het eenmalige beschikbare budget van € 1 miljoen ten behoeve van de kunsthof. Daarnaast is € 0,2 miljoen toegevoegd aan het werkbudget voor cultuur. Voor het Maczek Memorial nemen we een impuls van € 0,05 miljoen op.

Beroepsonderwijs en huisvesting onderwijs

Dit begrotingsthema bevat name de financiën voor onderwijshuisvesting. De schoolgebouwen zijn ondergebracht bij de stichtingen BreedSaam en Building Breda waar op basis van een overeenkomst de instandhouding en benodigde vernieuwing worden bewerkstelligd. Daarnaast zijn hier de financiële middelen opgenomen vanuit de Wet Educatie Beroepsonderwijs waarbij Breda als contactgemeente verantwoordelijk is voor de realisatie van educatietrajecten in de arbeidsregio West Brabant. Ook wordt samen met de provincie geïnvesteerd in het creëren van het logistiek kenniscentrum Logistics Community Brabant.

Ten opzichte van begroting 2021 nemen de lasten af, dit wordt veroorzaakt door de lagere subsidieverstrekking van € 0,5 miljoen aan Logistics Community Brabant (LCB) conform het vastgestelde betalingsritme van 2018 t/m 2021.

Verbindend bestuur

Om invulling te geven aan de werkzaamheden vanuit regionaal, nationaal en internationaal perspectief zijn hier de financiën opgenomen ter stimulering van gemeenschappelijke regelingen en bijdragen voor landelijke organen zoals de VNG.

INVESTERINGEN

(bedragen x € 1.000)

Investeringsprogramma	Lopend krediet per 1-9-2020	Nog te voteren voor 2021	Nog te voteren voor 2022	Nog te voteren voor 2023	Nog te voteren voor 2024	Totaal beschikbare investeringsmiddelen
Investeringsfonds Corona	-	1.500	-	-	-	1.500
Masterplan verlichting	501	-	-	-	-	501
Ontwikkelingen Bavel	-	200	-	-	3.300	3.500
Programma Verbeter Breda	-	1.500	1.500	-	-	3.000
Crossmark	6.405	-	-	-	-	6.405
Corbion	79	-	-	-	-	79
Markoevers/Zoete Delta	-	-	1.480	-	-	1.480
Hoofdinfrastructuur Havenkwartier	-	1.600	-	-	-	1.600
Havenkwartier	800	500	500	500	-	2.300
Havenkwartier - bodemsanering	-	-	325	262	712	1.299

Markant gebouw Havenkwartier	-	-	-	-	-	-
Cultuurcluster Klavers Jansen/Electron	750	750	1.500	-	-	3.000
Gasthuisvelden	167	500	500	500	-	1.667
Park Seelig Zuid	-	-	-	-	6.500	6.500
Nieuwe Mark	21.368	-	-	-	-	21.368
Herontwikkeling vertreklocaties		-	750	750	-	1.500
Amphia	1.693	-	-	-	-	1.693
Stadsdepot	159	575	-	-	-	734
Totaal	31.922	7.125	6.555	2.012	10.512	58.126

Investeringsfonds Corona

We richten een Corona investeringsfonds in ter grootte van € 1,5 miljoen ten behoeve van het doen van investeringen om de economie draaiende te houden. Dit is in lijn met de aanpak van het Rijk. Welke investeringen dit zijn, is op dit moment niet aan te geven gezien de nog steeds veranderende situatie ten aanzien van het virus en de gevolgen daarvan. Het motto in de aanpak lange termijn is zoveel mogelijk wendbaar en weerbaar te blijven.

Programma Verbeter Breda

Reservering in het Meerjaren investeringsprogramma in 2011 en 2022 voor de uitvoering van het nog op te stellen meerjarig plan van Aanpak voor de V-gedachte uit de kaderbrief. Hiervoor wordt in het najaar van 2020 met hulp van externe expertise, een uitgewerkte visie opgesteld op hoe we deze V-gedachte uit de Kaderbrief verder in willen vullen. Vervolgens stellen we in 2021 een concreet meerjarig Plan van Aanpak op. Hiervoor trekken we vanuit het Meerjaren investeringsprogramma in 2021 en in 2022 € 1,5 miljoen uit.

Via Breda

Betreft een samenstel van gevoteerde kredieten. Hiertoe behoren ondermeer de investeringen in de openbare ruimte van het Stationskwartier, Havenkwartier, 3 Hoefijzers en rondom het OVTC.

Corbion

Betreft restant voorbereidingskrediet uit 2017.

Gasthuisvelden

Voor het programma Gasthuisvelden zijn investeringen opgenomen voor het doortrekken van de Nieuwe Mark (3e fase) en voorbereidingskosten voor de gebiedsontwikkeling Gasthuisvelden.

Voor de vertreklocaties zijn de investeringen bestemd voor de herontwikkeling van het voormalige gerechtsgebouw van Gasthuisvelden.

Park Seelig Zuid

Dit betreft de investeringen voor de aankoop, voorbereiding en realisatie van het Seelig Park.

Havenkwartier

Voor het Havenkwartier hebben de investeringen betrekking op de voorbereidingskosten gebiedsontwikkeling Havenkwartier en de hoofdinfrastructuur binnen het Havenkwartier.

De investeringen voor het Cultuurcluster Klavers Janssen/Electron zijn bedoeld voor het transformeren en verduurzamen van de gebouwen in het cultuurcluster.

Markoevers/Zoete Delta

Het investeringsbedrag is bestemd voor het realiseren van een waterberging en eerste fase park.

Havenkwartier bodemsanering

Betreft kosten van bodemsanering vanwege verontreinigde grond voor onderdelen binnen het Havenkwartier.

Amphia

Het lopende krediet voor Amphia vloeit voort uit het contract en heeft betrekking op de investeringen in de openbare ruimte.

Stadsdepot

We nemen € 0,6 miljoen op in onze investeringsplanning ten behoeve van de voorbereiding van het Stadsdepot.

BELEIDSSTUKKEN

Achterliggende documenten bij thema

1. Stimuleren economische ontwikkeling in Breda

Naam document	Soort document	Jaar
Structuurvisie Bedrijventerreinen Breda 2020	Kaderstellend	2008
Kantorennota Breda 2020	Kaderstellend	2011
Economische visie	Kaderstellend	2019

Achterliggende documenten bij thema

2. Verbinden bestuur

Naam document	Soort document	Jaar
Bestuursakkoord Lef en Liefde 2018-2022	Kaderstellend	2018

Achterliggende documenten bij thema

3. Dynamische stad

Naam document	Soort document	Jaar
Notitie van Uitgangspunten Erfgoed	Kaderstellend	2017
Uitgangspuntennotitie Cultuurbeleid Breda 2019-2028	Kaderstellend	2018
Meerjarenvisie Stedelijk Museum Breda	Kaderstellend	2017
Collectiebeleidsplan	Kaderstellend	2016
Cultuurvisie 'In verband met Cultuur'	Kaderstellend	2019

Achterliggende documenten bij thema

4. Beroepsonderwijs en huisvesting onderwijs

Naam document	Soort document	Jaar
Breda doet, samen door 2019/2020	Kaderstellend	2018
Aan tafel	Kaderstellend	2017
Strategische onderwijsagenda	Kaderstellend	2015

Achterliggende documenten bij thema

5. Grote projecten in de stad

Naam document	Soort document	Jaar
Ruimtelijke visie voor de Gasthuisvelden	Kaderstellend	2016
Structuurvisie 2030	Kaderstellend	2012

Gebiedsperspectief Havenkwartier	Kaderstellend	2018
Ontwikkel- en realisatiestrategie Via Breda	Kaderstellend	2015
Ontwikkelvisie Claudius Prinsenlaan	Kaderstellend	2019

AAN DIT PROGRAMMA GERELATEERDE VERBONDEN PARTIJEN

NV Bredase Investeringsmaatschappij (NV BrIM)

Ondernemend Breda Thema Stimuleren economische ontwikkeling

Verantwoordelijk
bestuurder: Boaz Adank

Bestuurlijke vervanger:

Belang Breda in verbonden
partij in %: 100%

Soort verbonden partij: Vennootschappen en coöperaties

Bijdrage verbonden partij aan programma

Als zelfstandig opererende uitvoeringsorganisatie van de Gemeente Breda was NV Bredase Investeringsmaatschappij (NV BrIM) jarenlang verantwoordelijk voor de uitgifte van bedrijventerreinen in Breda. Naast verkoop en opnieuw uitgifte van bedrijventerreinkavels zijn acquisitie, promotie en relatiebeheer de belangrijkste taken van NV BrIM.

Bijzondere ontwikkelingen bij de verbonden partij

Omdat NV BrIM eind 2015 de grondposities aan de Gemeente Breda heeft verkocht en vanaf die datum ook het grondverkoopproces niet langer via de NV loopt, heeft de NV geen inkomsten meer. De vennootschap is in afbouw. De Gemeente Breda ontvangt te zijner tijd het batig saldo in de vorm van een dividenduitkering. De gemeenteraad stemde in met het voorstel om deze middelen, onder nog uit te werken voorwaarden, in te zetten voor de uitvoering van de economische visie.

De belangrijkste risico's bij de verbonden partij

Geen belangrijke risico's.

NV Werkgelegenheidsinstituut West-Brabant

Ondernemend Breda Thema Stimuleren economische ontwikkeling

Website NV
Werkgelegenheidsinstituut
West-Brabant: REWIN

Verantwoordelijk
bestuurder: Boaz Adank

Bestuurlijk vervanger:

Belang Breda in verbonden
partij in %: 10,3 %

Soort verbonden partij: Vennootschappen en coöperaties

Bijdrage verbonden partij aan programma

Het doel van REWIN is het bevorderen van de werkgelegenheid en het versterken van de economische structuur van de regio West-Brabant. De 18 West-Brabantse gemeenten en RWB zijn aandeelhouders van de NV REWIN West Brabant.

REWIN richt zich op de regionale speerpuntsectoren (logistiek, agrofood/biobased, maintenance en creatieve dienstverlening), het werven van nieuwe bedrijven naar de regio West-Brabant en het stimuleren van start-ups en groei bij het midden- en kleinbedrijf in West-Brabant.

Bijzondere ontwikkelingen bij de verbonden partij

In 2018 is de Economic Board West-Brabant opgericht. De board is een samenwerking tussen overheid, ondernemingen en onderwijs en heeft een belangrijke functie bij het bepalen van de economische strategie van de regio. REWIN ondersteunt de board bij hun werk en heeft een belangrijke rol bij het vertalen van de strategie naar de uitvoering. Deze uitvoering bestaat uit een beperkt aantal samenhangende programma's.

De belangrijkste risico's bij de verbonden partij

Geen belangrijke risico's.

NV Stadsherstel Breda

Ondernemend Breda Thema Stimuleren economische ontwikkeling

Website NV Stadsherstel
Breda: NV Stadsherstel Breda

Verantwoordelijk
bestuurder: Greetje Bos

Bestuurlijk vervanger:

Belang Breda in verbonden
partij: 18,20%

Soort verbonden partij: Vennootschappen en coöperaties

Bijdrage verbonden partij aan programma

De Gemeente Breda is aandeelhouder van NV Stadsherstel Breda (19%). Het doel van Stadsherstel Breda is historisch monumentale gebouwen en/of beeldbepalende objecten te kopen, te restaureren en te exploiteren. Door dit doel werkt NV Stadsherstel Breda ook aan gemeentelijke erfgoeddoelen. De Gemeente Breda en NV Stadsherstel Breda hebben een samenwerkingsovereenkomst waarin de gemeentelijke inzet in projecten van NV Stadsherstel Breda is geborgd.

Bijzondere ontwikkelingen bij de verbonden partij

Geen bijzondere ontwikkelingen te melden.

De belangrijkste risico's bij de verbonden partij

Ontwikkeling van de huurinkomsten.

Chassétheater beheer NV

Ondernemend Breda Dynamische stad

Website Chassétheater
Breda: Chassétheater

Verantwoordelijk
bestuurder: Marianne de Bie

Bestuurlijk vervanger:

Belang Breda in verbonden
partij: 100%

Soort verbonden partij: Vennootschappen en coöperaties

Bijdrage verbonden partij aan programma

Algemeen uitgangspunt voor de Gemeente Breda is dat het Chassé Theater een breed, gevarieerd cultureel aanbod van theater-, muziek-, dans- en filmproducties heeft en een actieve presentatie van het theatercomplex. Hiervoor maakt het theater jaarlijks een artistiek plan en legt dit ter toetsing voor aan het college.

Bijzondere ontwikkelingen bij de verbonden partij

Geen bijzondere ontwikkelingen te melden.

De belangrijkste risico's bij de verbonden partij

1. Stagnerende kaartverkoop
2. Onderhoud pand en installaties

